

dr. Valentin Pozaić, pom. biskup zagrebački

PROPOVIJED NA MISI U ŽUPNOJ CRKVI SV. MIHAELA ARK.

Duh Biblije Staroga i Novoga zavjeta razobličava sve one pristupe koji na bilo koji način zaustavljaju rast čovječnosti. Biblija na taj način osvjetljuje put prema kvalitetnijem načinu življenja za sve ljude.

U poslušnosti Božjem glasu zapisanom u knjizi Života – Bibliji, Crkva u svim vremenima, tako i u ovom našem, iščitava i tumači Božju mudrost za čovjeka dostojan život svakidašnjice.

U svim vremenima i u svim prilikama života, za sve ljude svih vremena, ostaje kao norma besprijekorno svjetlo zdrava razuma – dostupno svakom dobronamjernom čovjeku. Svjetlo razuma osnaženo je svjetlom vjere, kako nam je zapisano u Svetom pismu, napose u Isusovu Evanđelju, i u spisima njegovih Učenika-Apostola.

'Vjera i razum izgledaju poput dvaju krila kojima se ljudski duh uzdiže k promatranju istine. Sam Bog je pak onaj koji je usadio u srca ljudi nastojanje da spoznaju istinu i da najposlije ipak spoznaju i njega /Boga/ - kako bi spoznavajući i ljubeći njega prispjeli isto tako k punoj istini o samima sebi' – kao pojedinoj osobi, obitelji i narodu (Ivan Pavao II, Fides et ratio, Uvod; 1998).

Ili, kako je to davno zapisao prorok Mihej, jednostavnim ali svakome jasnim riječima: 'Objavljeno ti je, čovječe, što je dobro, što Gospod traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi' (Mihej 6,8).

U prvom smo čitanju čuli kako se Mojsije, kao predvodnik naroda, više nije osjećao dovoljno jak ni moćan, da i nadalje sam nositi teret naroda. Divili su mu se, cijenili su ga – ali su htjeli i oni isprobati svoje sposobnosti, svoje darove; možda su i neki od njih htjeli gurnuti u prvi plan svoje značenje, svoj egoizam, okušati svoju vještinu moći vođenja i zavođenja naroda.

Nisu to više bile one dramatične situacije izlaska iz ropstva, iz Egipta. Više nije bila toliko potrebna mudrost i odlučnost. Učinilo se: sada i drugi mogu pokušati biti značajni, veliki, gospodari sudbine svoje braće i sestara.

Danas bismo govorili o kolegijalnosti i supsidijarnosti u upravljanju zajedničkim životom, zajedničkim dobrima. Manje, ako uopće, govori se o odgovornosti svakoga tko je na to pozvan, i prihvatio – u iskrenoj savjesti. Na prevaru i podmuklu pohlepu – i ne misli se. Očekuje se s pravom, da svaki pojedinac doprinese svoj najbolji dio boljitku zajednice, društva, države, Crkve.

Božji čovjek Mojsije bio je radostan da i mnogi drugi mogu činiti dobro narodu. Pa i ona dvojica, koji, premda pozvani, nisu došli na sveti susret pred Bogom. Ipak, jer su bili odabrani, baštinili su dar Duha Božjega.

Mojsije, čovjek zdrava razuma i zdrave vjere, radovao se što Bog dijeli obilje darova – po svom obećanju. Tako je dao primjer nesebična, dobrohotna čovjeka.

Ljubav se raduje dobru – ma gdje ono i u ma kome ono bilo, i po kome bilo učinjeno. Ljubav se raduje istini – jer samo istina nas može osloboditi. Samo ljudi dobrote i istine mogu biti pokretači nade i zalaganja pojedinca, obitelji, nacije, Lijepe naše domovine i cijelog čovječanstva - na bolje.

Ljubav ne poznaje, i ne priznaje, grješne ideološke granice i plotove, odbojnosti i mržnje, bahatost i umišljenost, mržnju i nasilje. Pod Božjim nebom ima prostora za sve ljude. Kamo sreće da ih se više nađe bez prljavog interesa, zavisti i pohlepe.

Kolike su sablazni na području društvene pravednosti! Kolike se dvojbe podižu, i optužbe: bilo istinite bilo lažne, bilo dobronamjerne bilo zlonamjerne - svakog dana. Transparentna korupcija i lažna recesija. Lopovi lopovima dovikuju: Držite lopova!

Uskoro, idućih dana, to će se samo potencirati. Na pozornici diljem Lijepe naše domovine pojavljivati svakojaki zlatni telići – tražeći da im vjerujemo, da im se klanjamo. Kad bi se na području društvene pravednosti primijenilo samo malo od današnjeg Evanđelja, koliki bi hodali okolo hromi i sakati, i polu-slijepi.

I opet, uskoro, zaklinjat će se u ime naroda i partije. Jedva da će se tko prisjetiti one poučne maksime iz dubrovačke republike: 'Obliti privatorum publica curate = Zaboravite privatno – starajte se za zajedničko'. Samo velikodušnost prema bližnjem i zajednici legitimira pravo natjecanja za javnu službu.

To nam potvrđuje sam Isus u Evanđelju. Iskrena dobrota nikada ne može nikoga ugroziti, niti mu nanijeti štetu. Kamo sreće kad bismo se natjecali u dobroti, susretljivosti, velikodušnosti, zalaganju za zajedničko dobro – bez zle primisli, bez sebičnosti.

Svi koji žive po glasu svoje dobro odgojene savjesti, po zdravom razumu, po iskrenoj humanosti, mogu se nazvati Isusovi prijatelji i suradnici Evanđelja. I nije važno poznamo li mi sve one koji čine dobro, znademo li kojoj grupaciji pripadaju. Presudno je da hode putem dobra.

Isus nas je davno poučio: 'Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati' (Mt 7,16); jer 'Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla iznosi zlo. Ta iz obilja srca usta mu govore' (Lk 6,45) – i ruke djeluju.

Vjerujemo i znamo da svi oni koji žive po istini, po Božjoj volji - pripadaju Bogu. Bog po njima čini nešto silno – kako onda, tako i u današnjim vremenima.

I kao što nitko ne će umaći posljedicama svoga zla, tako nikome ne će propasti nagrada za dobro koje čini – bila to i čaša hladne vode onome koji je žedan. Svatko od nas utiskuje u knjigu života, u tijek povijesti svoj trag: dobra ili zla, časti ili prezira, istine ili laži, ponosa ili sramote. I tako će biti upamćen. Dosljedno tome, potomstva će ga sa gnušanjem odbacivati, ili ponosno slaviti, i na njemu se napajati za ideale sadašnjosti i budućnosti.

Tome smo danas ovdje svi mi svjedoci. Častimo uspomenu velikana hrvatskoga naroda: velikane domoljublja, rodoljublja i bogoljublja. Sjećamo se onih što su znali stati i opstati nepokolebivi za vrednote bez kojih nema života: krst časni i sloboda zlatna.

Još uvijek svejednako odjekuje, na usta pjesnika, i prigovor i vapaj molitve: 'Gdje slobode sad su dani? Gdje su Zrinski - Frankopani, Gdje su ona lava dva? (A. Harambašić, Hrvatska, 1881).

Svako vrijeme živi od duha velikana, a ne propaliteta. U ovo vrijeme javne lakrdije, kad mnogi postaju bolno zabrinuti za budućnost, kad je nada u opasnosti da umre, u doba kad je na pozornici virus autodestrukcije nacije, kad nam prijeti demografski slom nacije, potrebni su velikani duha i smjelosti.

U ovo vrijeme, izruganih ideala i prezira života velikana, traže se ljudi nove kulture života: ekonomije i politike, znanosti i kulture, rada i razonode.

Činiti dobro nije uvijek jednostavno, ni poželjno, ni popularno. U vremenu diktature relativizma u modi može biti, ne dosljednost istini i pravdi, već izdaja Boga i čovjeka, izdaja vjere i ideala. U modi može biti veleizdajnik i krivokletnik, zlobni brbljavac i bogohulnik, protivnik svega što je sveto i uzvišeno – neprolazno i vječno.

U onoj tragičnoj igri povijesne sudbe i na njima se obistinilo: 'Za tujca vojeval i krv je proleval - za falu su rekli mu: da je bedak (Gjuro Jurica Prejac, Vu plavem trnaci). Europu je branio, Europa ga pogubila.

Ne možemo ih se ne sjećati u našem životu, pogotovo ne u ovakvim prigodama, povijesno značajnim i izazovnim: ne možemo ih se ne sjećati a da ne bismo zaniijekali svoj hrvatski dija-kronični identitet. I opet pjesnik nas uči: 'Rod bo samo, koj' si mrtve štuje, Na prošasti budućnost si snuje!' (P.Preradović, Izabrane pjesme).

Zrinski-Šubići-Frankopani ušli su zlatnim slovima upisani u povijest hrvatskoga naroda, kulture, pjesništva, poleta i oduševljenja, glazbe i borbe bez cjenkanja.

U teškim vremenima, pred raznim silnicima u daljoj prošlosti, i onoj bližoj, pod komunističkim terorom i ropstvom, zastava slobode i ponosa, časti i dostojanstva, zastava Zrinskih visoko se vijorila, oduševljavala i pozivala na ideale i onda kad je ta zastava bila – privremeno – oborena, i zabranjena.

Duh slobode, pravde, bogoljublja i domoljublja, duh spremnosti na žrtvu, živio je u duši Zrinskih; živio i nadživio prostor i vrijeme. Svaki časni Hrvat poželio bi se zaodjenuti časnim plaštem Zrinskih-Šubića-Frankopana: muževa i žena.

Važno je ponoviti riječi nama tako dragoga Ivana Pavla II, iz godine 1998. Obraćajući se posebno mladima u Zagrebu, pred katedralom, istaknuo je: 'Svaki građanin, a navlastito vjernik, ima točno određenu odgovornost za svoju domovinu. Vaša zemlja od vas očekuje značajan doprinos na raznim područjima društvenoga života, gospodarstva, politike, kulture.

Njezina će budućnost biti bolja u onoj mjeri u kojoj se svatko od vas bude znao zauzeti za poboljšanje samoga sebe' (2.10.1998, br. 3).

I odmah je nastavio citatom Alojzija Stepinca, kojega je idući dan u M.B. proglasio blaženim, a koji veli: 'Pazite na sebe i izgrađujte se, jer bez moralno izgrađenih i solidnih pojedinaca nema ništa. Nisu najveći patrioti oni koji najviše viču, već oni koji najsavjesnije vrše zakon Božji'.

Citirajući slavnog hrvatskog pjesnika, i duhovnog učitelja, Marka Marulića 'Sretan je onaj tko uvijek smišlja kako će dobro upotrijebiti život', nastavio je: 'Odlučnu ulogu ima izbor pravih, a ne prividnih vrednota; izbor prave istine, a ne polu-istinâ ili možda lažnih istina. Ne vjerujte onima koji vam obećavaju lagana rješenja. Bez žrtve se ne može sagraditi ništa veliko' (br. 6).

'Bog vam je dao u baštinu predivnu zemlju čija nacionalna himna počinje riječima: 'Lijepa naša domovino'. ... Svijet je pozornica na kojoj je svatko pozvan odigrati svoju ulogu na hvalu i slavu Boga Stvoritelja i Spasitelja' (br.5).

Da su ga slušali Zrinski-Frankopani - bili bi ponosni! Na hrvatskoj pozornici danas, nalazimo se mi – današnji naraštaj. Naša je sudbina u našim rukama. Naše sutra ovisi o stanju duha naše slobode danas. Naše sutra ovisi o svijesti naše odgovornosti danas.

Sve što vrijedi ima svoju cijenu. Na pozornici Lijepe naše sve ima svoju cijenu: izdaja i nepravda - poraznu; vjernost i pravednost - blagoslovljenu.

I dok na pozornici Lijepe naše stojimo pred Bogom, i samo pred Bogom jedinim klečimo, molimo Blaženu Djevicu Mariju, mudru Djevicu, molimo vašeg moćnog zaštitnika svetog Mihaela Arkandela: molimo za mudrost da znademo razlikovati dobro od zla – i hrabro kročiti putem dobra.

Budimo dostojni potomci velikana svoje slavne prošlosti. Amen.